

pozemek a vsichni jej obdělávali, měli by asi na něj společný nárok a výměra vlastní půdy byla by pro každého zvláště rozhodnou.

4. Výklad »pro rodinu« (§ 1. zák.) podává ustanovení § 40. o. z. Ustanovení o střídavém pachtu nevyžaduje podle mínění ministerstva bližšího výkladu. Rozumně tu dlužno zajiště střídání parcel patřících témuž vlastníku, byť by i nebyly v téže katastrální obci.

5. Vyžaduje-li dohoda podle §u 15. zák. schválení úřadů dohlédacích? Podle §u 23. nevyžaduje se ke knihovním zápisům ve příčině přičtených pozemků nebo dílců svolení dozorcího úřadu. Tím však není řečeno, že ho není třeba k dohodě podle § 15. Dohlédací úřady jsou povolány hájiti zájmu těch subjektů, které nemají vlastní vůle. Zabráněno býti má, aby se dohoda nestala proti zákonu, aby pozemky nebyly zašantročeny nebo nepřipustná práva nebyla vyhrazena. Proto, pokud bylo ve lhůtě oznámeno, že dohoda se sice stala, ale s výhradou schválení, nebude lze podle mínění ministerstva rozhodovati, pokud nebyla schválena nebo schválení bylo odepřeno. Nedojde-li k dohodě nebo nebyla schválena, náležeti bude soudu, aby rozhodl sám o požadavku usnesením (§§ 8. a 17.). K zápisu pravoplatného usnesení pak již svolení třeba není. Doporučuje se však, aby usnesení podle §§ 17. a 19. bylo vždy také dodáno příslušnému úřadu dohlédacímu.

6. Lhůta ku přihláškám končila podle § 12. zák. 16. zářím 1919. Podle znění zák. bylo třeba nárok ohlásiti vlastníku (správě jeho) a kromě toho soudu. Podle toho lze souditi, že k zachování požadovacího práva (§ 14.) bylo třeba přihlášek obou. Nebyla-li podána vlastníku, neběží proň lhůta k vyjádření a proto nevyjádřil-li se vůbec, nelze také předpokládati, že souhlasí s údaji přihlášky (§ 13., posl. odst.). Nebyla-li však podána u soudu, nemůže soud o ní jednati a proto nenahrazuje ta neb ona přihláška také druhou.

7. Jest sice pravda, že bude možno přesnou výměru a podle ní určenou přejímací cenu stanoviti teprve až budou rozměřeny parcelové dílce. Často však stačí vymeření podle § 20., odst. 4., zvláště jde-li o dílce pravidelné, k určení ceny. Podle §u 15., odst. 5. mohou však býti připojeni již k vyjádření vlastníkova plánu a strany nebo nabyvatelé mohou si dáti přesně vymeřiti dílce autorisovaným zeměměřičem, zvláště když pak těchto nástinů bude třeba k zápisům knihovním.

8. Proti zcizení nebylo v zákoně učiněno opatření. Předpokládalo se, že ten, kdo na pozemku hospodařil po řadu let jako na vlastním, nebude mít úmyslu jej ihned zciziti. Ministerstvo má za to, že to budou také jen případy ojedinelé.

9. Pro posouzení a provedení zákona jest rozhodným skutečný stav v den jeho vyhlášení (12. červen 1919), anal. § 20. zák. Podle toho dne dlužno tedy také posuzovati rozsah zemědělské půdy pachtýřovy (§ 3. zák.) a nebudou mít významu pro požadovací právo změny ve vlastnictví a rozsahu půdy, jež nastaly po tomto dni. Soudy konají šetření podle předpisů řízení nesporného (§ 17.) a proto i k takovým změnám budou přihlížeti.

10. Poukaz na to, že snad nebylo třeba, aby sepisovány byly formální smlouvy a že mohlo býti řízení zjednodušeno zápisem z úřední povinnosti, nevystihl ustanovení zákona. Oznámená dohoda není smlouvou, zvláště ne vkladní, nýbrž jen souhlasné vyjádření stran (§ 15., odst. 6. zák.). Soud rozhodne v každém případě o přihlášce v nesporném řízení, vydá usnesení, ve kterém sám určí (vysloví) přejímací cenu (§ 8.), ať hledě k dohodě o ní nebo zjistiv ji znalci a knihovní soud provede pak podle pravoplatného usnesení potřebné zápisy z úřední moci podle § 22., leda by strana před tím již byla za zápisy požádala. Dlužno tu zajiště zachovati obdobu vkladu odevzdací listiny. Dr. R.

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

Kdo koupil zboží k dalšímu zcizení, nemá podle §u 2. zák. ze dne 28./5. 1919 č. 299 sb. z. a n. nárok na náhradu přeplatku a nesmí se domáhati takového náhrady ani před lidovými soudy cenovými, ani před řádnými soudy.

Lidový soud v P. odmítl pro věcnou nepříslušnost žalobu S. B. proti H. H. o vrácení přeplatku 10.000 K, poněvadž dle obsahu žaloby jde o náhradu za předměty k dalšímu zcizení

získané, kteréž však se dle §u 2. zák. z 28./5. 1919 č. 299 sb. zák. a nař. domáhati nesmí ten, kdo je získal — tedy žalobce — ani před lidovými soudy cenovými, ani před soudy řádnými. Proto nelze o této žalobě zavésti řízení dle §u 6. a 7. cit. zák. pro lidové soudy cenové předepsaného, kteréž předpokládá žalobu k řízení tomu způsobilou, tedy soudům těm příkázanou. Soud rekursní proti usnesení tomu podané stížností vyhověl a zrušiv je, uložil lidovému soudu cenovému, aby nehledě k důvodu, ze kterého žalobu odmítl, ji vyřídil a dále po zákonu jednal. Rozhodnutí své odůvodnil takto:

Stížnost jest oprávněna, neboť soud rekursní pokládá právní názor prvního soudce, z něhož tento vycházel, odmítnuv žalobu pro věcnou soudní nepříslušnost (správně mělo býti patrně řečeno pro nepřístupnost pořadu práva), za právně mylný.

Podle §u 2. zák. ze dne 28./5. 1919 č. 299 sb. z. a n. nesmí se domáhati náhrady přeplatku ceny zaplacené za předměty potřeby ten, kdo je získal k dalšímu zcizení, nebo kdo proti svému původnímu úmyslu jich dále nezciziti, je přece dále zcizil, a při tom neměl buď vůbec ztráty, nebo ztrátu z jiného důvodu než z toho, že zboží získal za přílišnou cenu. Z ustanovení toho plyne, že nárok na náhradu přeplatku, vyloučen jest zásadně za dvou podstatných předpokladů, totiž: 1. že zcizení zboží bylo buď zamýšleno nebo alespoň fakticky provedeno a 2. že kupující neutrpěl ztráty vůbec, nebo že tato nastala následkem jiné okolnosti, než přílišnosti kupní ceny. Obojí tyto podmínky musí tedy býti splněny zároveň, aby mohl býti z nich odvozen důsledek zákazu, domáhati se nároku na náhradu přeplatku a vyloučení pořadu práva v §u 2. cit. zák. vyslovený. V daném případě opírá strana žalující svůj nárok na náhradu přeplatku o tvrzení, že koupila od žalovaného zboží za ceny přílišné, že je byla nucena prodati za ceny nižší než nákupní, případně, že část zboží ještě má, o němž však nebude lze důvodně pochybovati, že je také koupila za účelem dalšího zcizení, byť i výslovně v žalobě toho neuváděla a tvrdí dále, že utrpěla škodu jen proto, že cena zboží byla přílišná, převyšující značně cenu směrnou, případně cenu v době koupě běžnou. Ztrátu v žalobě udanou odůvodňuje tedy výhradně tím, že získala zboží k dalšímu zcizení určené a z části již zcizené za přemrštěnou cenu. Z toho vysvítá, že formálně jsou tu dány obě svrchu naznačené podmínky pro zahájení řízení ve smyslu cit. zák., neboť zkoumání příslušnosti soudní, případně přípustnosti pořadu práva, diti se má podle §u 41., odst. 2. i. n. na základě údajů žalobcových, kterýžto předpis platí podle §u 9. cit. zák. obdobně i pro řízení před lidovým soudem cenovým.

Názor prvního soudu, že žaloba jest nepřipustnou již proto, poněvadž jde o náhradu přeplatku za předměty k dalšímu zcizení získané, jest tedy neudržitelým a mylnost jeho tkví v tom, že přehlíží, že okolnost tato sama o sobě pro nepřipustnost žaloby ještě nestačí, nýbrž, že musí tu býti zároveň také další podmínka shora pod č. 2. uvedená, což zákon v §u 2. jasně a výrazně stanoví slovy: »...a při tom«.

Nejvyšší soud usnesení soudu rekursního změnil, obnovil usnesení soudu prvního s tím, že žalobu odmítl nikoli pro věcnou nepříslušnost, nýbrž pro nepřipustnost pořadu práva z těchto důvodů:

Pokud se především týče otázky přípustnosti dovolacího rekursu do zrušujícího usnesení rekursního soudu, má soud dovolací za to, že, ačkoli v usnesení rekursního soudu není ustanoveno, že teprve, až nabude právní moci předsevzat býti má výkon příkazu soudu první stolice uděleného, dovolací rekurs ustanovením 2. odstavce §u 527. c. ř. s. není vyloučen, ježto soudu první stolice nebylo uloženo, aby vyslechnuv strany, učinil rozhodnutí nové.

U věci samé uváženo bylo toto:

Výklad, jehož se dostalo §u 2. zákona ze dne 28. května 1919 č. 299 sb. z. a n. se strany soudu rekursního, jest mylný. Správný slohový a logický výklad vede spíše k tomu, že věta »a při tom neměl buď vůbec ztráty nebo ztrátu z jiného důvodu měl z toho, že zboží získal za příslušnou cenu« se vztahuje jen k tomu, »kdo proti svému původnímu úmyslu, nezciziti předmětu potřeby, je dále zcizil.« nikoli však k tomu, »kdo získal předměty potřeby k dalšímu zcizení,« neboť jen při dalším zcizení, ne však při získání lze posouditi, zdali kdo má ztrátu, po případě z kterého důvodu má ztrátu. Že tento výklad jest správný, zřejmě vysvítá z porovnání §u 2. s §em 13. č. 1., odstavec 2., kde při stanovení podmínek beztrestnosti toho, od něhož zboží získáno, opět rozlišují se dva případy totiž:

a) případ, získáno-li zboží k dalšímu zeizení, a
b) případ, získáno-li sice ne za tím účelem, a bylo-li přece
dále zeizeno, buď beze ztráty nebo jen se z ráto z jiného
důvodu než toho, že zboží bylo získáno za přílišnou cenu.
Zde nemůže býti pochybnosti o tom, že předpoklad re-
nastalé ztráty neb ztráty z jiného důvodu, než získání za pří-
lišnou cenu nastalé, přichází v úvahu pouze u toho, kde ne-
získal zboží za účelem dalšího zeizení.

Z důvodů vnitřní souvislosti zákona dlužno mít za to, že
zákonodárce v §u 2. a v §u 13. vycházel se stejného stanoviska.

Tu pak soud dovolací souhlasí plně s názorem v dovolacím
rekursu vysloveným, že úmysl zákona jest patrně ten, že ten,
kdo kupuje zboží, aby je dále prodal, může a má posouditi, zda
cena, za kterou kupuje, jest přiměřena. Obchodník, který
kupuje zboží nepřiměřeně draho proto, že počítá s tím, že je
přes to se ziskem prodá, nemá býti dovoleno, domáhati se
náhrady tenkrát, když se ve svém výpočtu zklamal a prodělal,
tím méně pak, když neutrpěl ztráty.

Ježto pak žalobce, jak patrně ze žaloby, koupil zboží
k dalšímu zeizení, nemá podle §u 2. dotčeného zák. nároku na
náhradu přeplatku a nesmí se domáhati takovéto náhrady ani
před lidovými soudy cenovými, ani před řádnými soudy; pořad
práva jest tedy pro takové nároky vyloučen. K nepřipustnosti
pořadu práva dlužno však dle §u 249, odst. 3. c. r. s. přihlížeti
vždy z povinnosti úřední. Právem tedy soud stálce své
odmítl žalobu, ač správně ne pro věcnou nepřipustnost, nýbrž
pro nepřístupnost pořadu práva a slušelo tudíž k rekursu zálo-
vaného obnoviti usnesení prvního soudu s opravou vyplývající
z úvahy právě uvedené.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 14. října 1919 č. j.
R I 407/19-1.*) R. z. s. Dr. J. Říha.

I do rejstříku družstevního smí zanášeny býti
jen takové zápisy, které obchodní zákon nafi-
zuje, nelze tedy zapsati tam jména úředníka
(ředitele), není-li členem představenstva ane-
bo prokuristou, třeba byl zmocněn firmu pod-
pisovati.

Soud stálce druhé nevyhověl stížnosti občanské záložny
v S. do usnesení obchodního soudu, jímž zamítnut byl její
návrh, aby do družstevního rejstříku zapsán byl jako ředitel
XY. Odůvodnění:

Pro společenstva platí dle §u 13. zák. družstev. předpisy
obchodního zákona, pokud onen zákon nic jiného neustanovuje.
Dle §u 12. záležitých stanov spravuje záložna valná hrom-
ada a jí volený výbor jako představenstvo její, jehož členy
dlužno tedy dle §u 16. druž. zák. do rejstříku družstevního
zapsati. Naproti tomu jest volba úředníků aktem správy a
řízení (viz § 15., odst. 3. a § 14. zál. stanov) a jména úředníka
se do rejstříku družstev nezapisují a nelze jich zapsati potud,
pokud nejsou členy výboru (představenstva) nebo prokuristy
— a tím ředitel XY, o jehož zápis se žádá, není. (Čl. 12., 45.
obch. z.). Jakmile by tedy XY prokurou byl pověřen, nebylo
by nic na závadu, aby bylo zapsáno do rejstříku jeho jméno.

*) Pozn. z. a. s. Usnesení lidového soudu cenového vydáno
bylo bez účasti přísedících pouze jeho předsedou. Ani re-
kursní, ani nejvyšší soud nezabývaly se otázkou, netkví-li
v tomto postupu zmatečnost ve smyslu §u 77. č. 4. příp. 6.
c. r. s. proto, že rozhodující soud nebyl dle předpisu obsazen,
příp., že straně žalující nezákonným postupem odňata byla
možnost jednat před soudem. Má se za to, že ono usnesení jest
skutečně zmatečným, neboť ani zák. o lidových soudech
cenových, ani nař. jej provádějící ze dne 21. června 1919 č. 347
sb. z. a n. neobsahují nikde ustanovení, z nichž dalo by se odvo-
diti oprávnění předsedy takového soudu, aby sám bez součast-
nosti přísedících usnesení žaloby, konečně vyřizující vydával.
Jemu vyhrazeny jsou úkony rázu jen formálního jako určování
reku k jednání smírnému (§ 6.) nebo ústnímu (§ 8.) a p. V oprá-
vněních těch není a také nemůže zahrnuta býti moc odmítati sa-
mostatně žaloby z důvodu v §u 2. uvedených. Nařizuje-li zák.
v §u 6., že již k smírnému jednání o podaných žalobách, jež
jest obligatorní, nutno přizvati přísedící, jest tím spíše od-
vedením úsudek, že odmítati žaloby pro nedostatek zákonných
podmínek žalobního nároku a rozhodovati tak vlastně zároveň
věcně o jeho neoprávněnosti, může jen lidový soud cenový
řádně obsazený, t. j. s přísedícími. — Pro názor opačný nelze
dovolávati se §u 9., jež jedná výhradně jen o ryze formálním
postupu řízení a ničeho nedokazuje.

To, že už zápis úředníka neprokuristy dříve jednou nebo
vícekrát záložně byl povolen, nemění na stavu věci ničeho,
poněvadž přece ustanovení zákona tím, že jich nebylo správně
použito, neztrácí své působnosti. Poněvadž tedy všechny jiné
než zákonem určené zápisy do rejstříku jsou vyloučeny, ne-
bylo lze rekursu vyhověti.

Nejvyšší soud rozhodnutím ze dne 22. července
1919 R I 294/19 dovolacímu rekursu nevyhověl, poněvadž ne-
jsem dány podmínky, za kterých dle §u 16. cis. pat. z 9. srpna
1854, č. 208. ř. z. dovolací rekurs proti souhlasným rozhodnu-
tím nižších stolic se připouští a dodal: Dle čl. 12. obch. z. mají
do obchodního rejstříku zanášeny býti jenom takové zápisy,
které zákon obchodní nařizuje. Tento předpis platí dle §u 7.
zákona z 9. dubna 1873, č. 70. ř. z. též o rejstříku společenstev
(§ 1. nařízení ze 14. května 1873, č. 71. ř. z.). Dle §u 6. zákona
toho dlužno uveřejniti — tedy též v rejstříku v patrnost
uvéstí — pouze formu, jakou představenstvo za spole-
čenstvo podepisuje. Není pochybnosti, že dle §u 26. zákona
a čl. 48. obch. z. mohou úředníci společenstva ustano-
vení býti jako zmocněnci s oprávněním firmu podepisovati.
Není však v zákoně ustanoveno, že takové zmocnění do rei-
stříku zapisováno býti má, kdežto členové představenstva,
kteří dle §u 17. firmu podepisovati oprávněni jsou, dle §u 16.
zákona k zápisu ohlášení býti musejí. Jest tedy správným
úsudek, že zmocnění úředníka společenstva ku podepisování
firmy není předmětem zápisu do rejstříku společenstev a ne-
jsem proto souhlasná usnesení obou nižších soudů proti-
zákonná.

ZE DNE.

Valná hromada notářského sboru Pražského konala se dne
21. prosince 1919. Schůzi zahájil předseda komorní Dr. Batěk,
jenž uvítav četně se dostavivší notáře, podal obšírný přehled
jak o věcech stavovských, tak i o připravovaných změnách na
poli zákonodárném. Zejména pojednal o snahách komory Praž-
ské, jež ve spojení se spolkem notářů československých ujala
se hájiti zájmu stavovských v minulém období k neúčinnějším
a věnovala se vybudování nové základny pro české notářstvo
vypracováním nového not. řádu a nové sazby notářské. Vy-
líčil, jak obtížná to byla práce, jak intenzivně pracováno ze-
jména na novém řádu a projevil všem, kteří na tomto díle
spolupracovali, dík a uznání. Na to přednesl Dr. Čulík návrh na
zavedení nové sazby notářské a současně pozměňovací návrhy
komory a spolku. Návrhy ty schváleny jednomyslně i vylou-
čeno zejména přání, aby sazba za listiny byla v nižších stup-
nicích zvýšena v poměru ku sazbám za podání tabulární a velký
důraz kladen na to, aby se bylo domáháno všemi prostředky
zvýšení poplatku ověřovacího, v kterémžto ohledu návrh
vládní na nejvyšší odměnu 3 K byl všeobecně odsuzován a
prohlašován za nepřijatelný. Dr. Černý objasnil pak jednotlivé
nové zásady, na nichž vybudován jest nový řád notářský. Zá-
sady ty došly všeobecného souhlasu a pochvaly. Po té sdělil
předseda Dr. Batěk s valnou hromadou výsledek jednání ko-
mory s ministerstvem spravedlnosti ohledně zamýšlené reformy
řízení nesporného ve věcech pozůstalostních a výsledek spole-
čné úřady, jež konala komora notářská se zdejší komorou
advokátní za účelem společné akce proti pokoutnictví a opa-
tření proti pokoutnímu podávání zejména návrhů knihovních.
Konečně předložil valné hromadě námět, který byl nadhrozen
komorou advokátní při této příležitosti a jenž týkal se dárné
tužby advokátů ve věcech ověřování listin jimi sepišovaných.
Debaty o tom zahájené účastnili se četní notáři, načež zpráva
předsedova vzata na vědomí a veškeré kroky komorou pod-
niknuté jednomyslně schváleny. Podobně schválena zpráva
účetní a pokladní, jakož i návrh pokladního Matějky na zvý-
šení komorního příspěvku na 150 K.

Nový řád notářský jest již hotov. Vypracován byl Drem.
Černým podle osnovy, na kteréž pracoval svého času spolek
notářů rakouských a jež o předloha vládní čís. XXI. před-
ložena byla v roce 1911 říšské radě. Takto vypracovaný a do-
plněný řád prodebatován byl v četných schůzích Pražského
odboru spolku našeho, na to v některých částkách přepracován
Drem. Čulíkem a na konec podroben zevrubně revidi, úpravě
a vypilování zvláštní komisí, sestávající z notářů Dra. Batka,
Dra. Kreimla, Dra. Černého a Dra. Čulíka. — Komise ta odby-
vala bezpočetné schůze i v neděli a svátky, někdy až do